

**SPENSER &
KAUFFMANN**

ATTORNEYS AT LAW

Захист прав на землю: практичний аспект

Представлено:
Максименко Максимом,
адвокатом, старшим юристом
практики нерухомості та земельного права

Проблеми поновлення договорів оренди землі

1. Процедура поновлення
2. Розрахунок строків
3. Поновлення у випадку смерті орендодавця
  - поділ ділянки між спадкоємцями
  - відумерла спадщина

Процедура поновлення 1.0

Переважне право орендаря на укладення договору на новий строк:

1. належне виконання обов'язків за договором;
2. повідомлення орендодавця не пізніше ніж за місяць до спливу строку договору;
3. надсилання разом з повідомленням проекту додаткової угоди;
4. розгляд орендодавцем у місячний строк повідомлення, узгодження істотних умов, укладення додаткової угоди, або направлення орендарю заперечень

постанови ВСУ від:

- 25.02.2015 у справі № 6-219цс14;
- 25.02.2015 у справі № 6-10цс15;
- 18.03.2015 у справі № 6-3цс15;
- 15.04.2015 у справі № 6-55цс15

Продовження користування ділянкою:

1. орендар продовжує користуватися ділянкою після закінчення строку договору;
2. за відсутності заперечення орендодавця протягом місяця після закінчення строку договору, останній вважається поновленим

Процедура поновлення 1.1

постанови ВСУ від:

- 23.03.2016 у справі № 6-146цс16;
- 13.04.2016 у справі № 6-2027цс15

**Переважне право
орендаря на укладення
договору на новий строк
– аналогічно процедурі
поновлення 1.0**

Продовження користування земельною ділянкою:

1. належне виконання обов'язків за договором;
2. повідомлення орендодавця не пізніше ніж за місяць до спливу строку договору;
3. надсилання разом з повідомленням проекту додаткової угоди;
4. продовження користування ділянкою після закінчення строку договору;
5. відсутність письмового повідомлення орендодавця про відмову в поновленні договору (як після пункту 2, так і після пункту 4)

**22.10.1998 –
01.01.2013**

договір оренди
землі набирає
чинності після
його державної
реєстрації

**01.01.2013 –
сьогодні**

право оренди
земельної
ділянки виникає
з моменту його
державної
реєстрації

Розрахунок строків

- постанова ВСУ від 25.02.2015 у справі № 6-219цс14;
- ухвала ВССУ від 08.02.2016 у справі № 6-36152ск15;
- **ухвала ВССУ від 11.11.2015 у справі № 6-20738св15**

специфічні
формулювання
строку
договору

+

різниця дати
укладення і
дати реєстрації
договору

+

різна судова
практика щодо
дат
початку/закінче
ння строку
договору

=

коли направляти
повідомлення?

Поновлення у випадку смерті орендодавця фізичної особи

Поділ ділянки між спадкоємцями

кому
направляти
повідомленн
я

орендар
знає про
смерть

на адресу спадкодавця,
спадкоємців, нотаріуса, управителя
спадщини

орендар не знає
про смерть

на адресу спадкодавця

Договір оренди не припиняється:

1. ст. 31 Закону про оренду землі;
2. ч. 12 ст. 186 Земельного кодексу,
п. «є» ч. 1 ст. 56 Закону про
землеустрій;
3. абз. 2 ч. 1 ст. 110 Земельного
кодексу

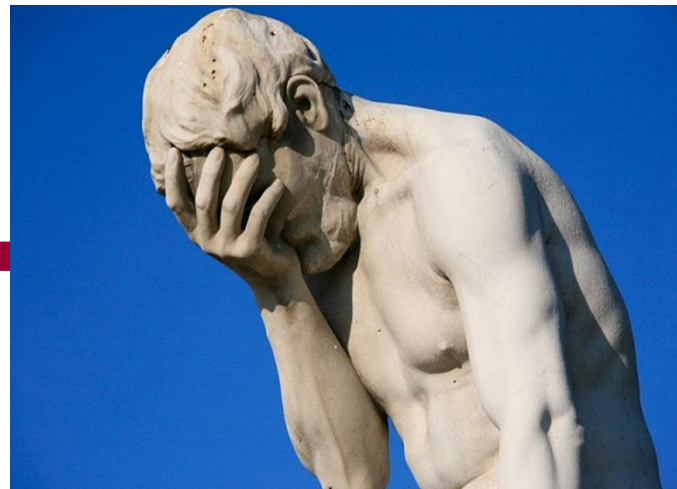
Поновлення у випадку смерті орендодавця фізичної особи

Відсутність
спадкоємців –
перспектива
відумерлої
спадщини

кому
направляти
повідомленн
я

орендар
знає про
смерть

орендар не знає
про смерть

Договір
оренди не
припиняється

на адресу органу
місцевого
самоврядування за
місцем відкриття
спадщини

на адресу спадкодавця

законопроект
3006

законопроект
Мінагро

Захист права оренди земельної ділянки, у випадку набуття права власності на розміщений на ній об'єкт нерухомості

1. «Автоматичність»
переходу права оренди
2. Набуття прав на частину об'єкту
  - спільна часткова власність
  - виділена в натурі частина об'єкту

«Автоматичність» переходу права оренди

- **ст. 120 Земельного кодексу;**
- **ст. 377 Цивільного кодексу;**
- **ст. 7 Закону про оренду землі**
  - підп. «г» п. 18 постанови Пленуму ВСУ від 16.04.2004 № 7;
  - п. 2.16 постанови Пленуму ВГСУ від 17.05.2011 р. № 6
- **постанова ВСУ від 11.02.2015 у справі № 6-2цс15;**
- **постанова ВГСУ від 24.11.2015 у справі № 910/6339/15-г;**
- **постанова ВГСУ від 01.03.2016 у справі № 903/1023/15;**
- **ухвала ВССУ від 15.07.2015 у справі № 6-7018св15;**
- **ухвала ВССУ від 03.03.2016 у справі № 6-37763ск15;**

Набуття прав на частину об'єкту. Спільна часткова власність

ч. 4 ст. 120 Земельного
кодексу

постанова ВГСУ
від 04.03.2015 у
справі №
910/20603/13

питання спільного
права оренди на
земельну ділянку
безпосередньо не
врегульовано
законодавством

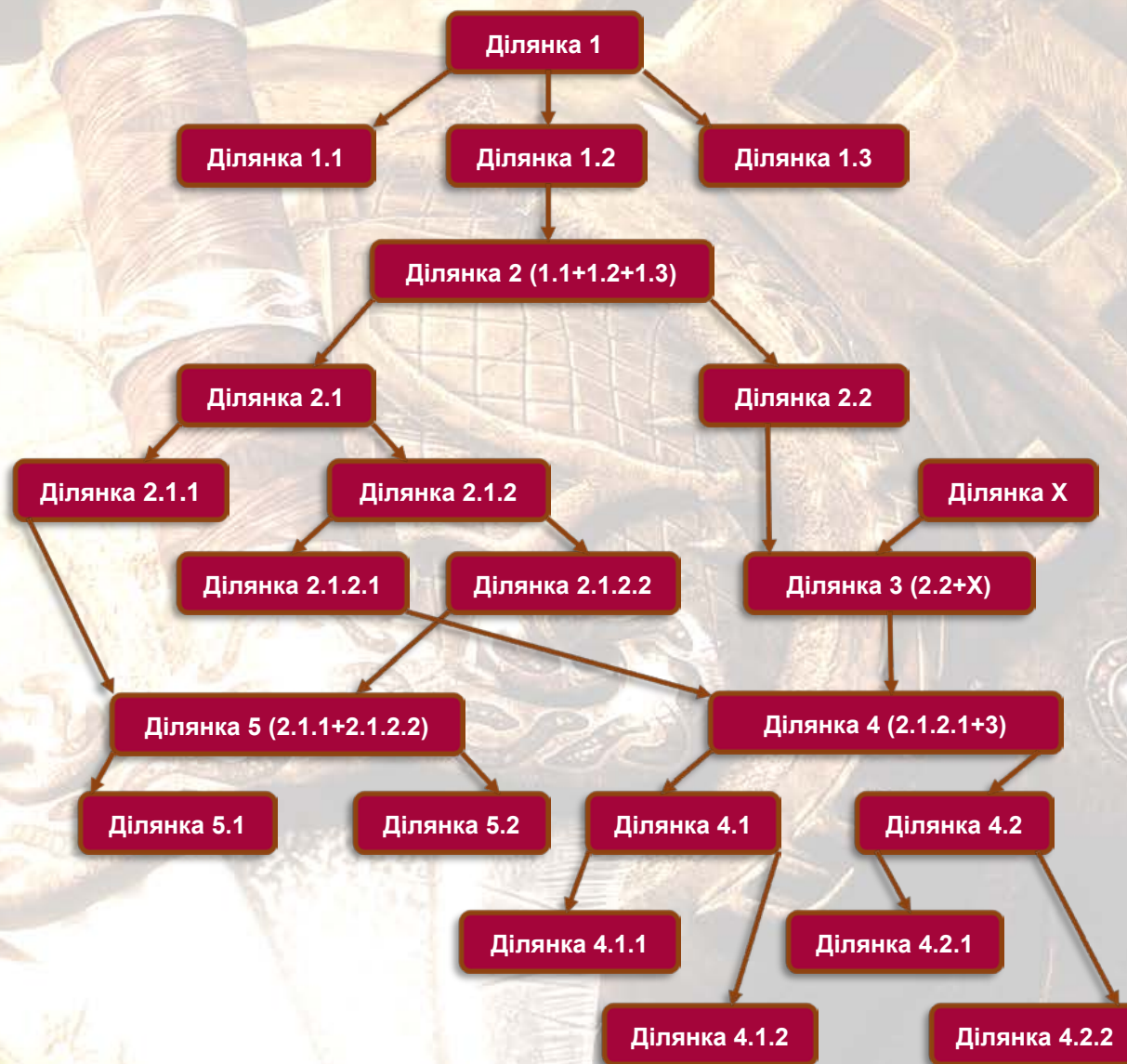
Набуття прав на частину об'єкту. Виділена в натурі частина об'єкту

1. виділена в натурі частина об'єкту продовжує залишатися частиною об'єкту;
2. правила ч.ч. 1, 2 ст. 120 Земельного кодексу “a fortiori” поширюється на ситуацію, коли право власності набувається лише на частину будівлі або споруди

Spenser & Kauffmann

Захист прав клієнтів у нестандартних ситуаціях

**Максименко Максим,
адвокат, старший юрист
практики нерухомості та земельного права**
m.maksimenko@sklaw.com.ua

© 2006-2016 Spenser & Kauffmann

Україна, 01021, Київ
14^й поверх, 7 Кловський Узвіз

Тел.: +380 44 288-83-83
+380 44 288-67-07
Факс: +380 44 351-21-55

office@sklaw.com.ua
<http://www.sklaw.com.ua>